

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 29-03-2012

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/2340/29-03-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η 36 / 2012

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος, στην έδρα της, την 06-3-2012 και ώρα 10:00, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής Πέτρου Χριστόφορου, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Πέτρος Τσαντίλας, ως εισηγητής, Γρηγόρης Λαζαράκος και Χαράλαμπος Ανθόπουλος. Εξάλλου, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος, αν και κλήθηκαν νομίμως εγγράφως, τα τακτικά μέλη της Αρχής Αν. Πράσσοι, Αν. – Ιωάν. Μεταξάς, και Δημ. Μπριόλας οι οποίοι αντικαταστάθηκαν αντίστοιχα από τα προαναφερόμενα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής. Στη συνεδρίαση παρέστη, με εντολή του Προέδρου, η Φερενίκη Παναγοπούλου ως βοηθός εισηγήτρια. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα ακόλουθα:

Με την υπ' αρ. πρωτ. της Αρχής 11/02.01.2009 έγγραφη προσφυγή της Α και του Β (με την ιδιότητά τους ως νομίμων εκπροσώπων γονέων της ανήλικης κόρης τους) και κατά της εταιρίας που εκδίδει την εβδομαδιαία εφημερίδα με τον διακριτικό τίτλο Χ καταγγέλλεται ότι στα φύλλα της ...../2008 και ..../2008 σελ. .... και .. αντίστοιχα δημοσιεύθηκε φωτογραφία της Α μετά της ανήλικης κόρης τους

ως επένδυση του άρθρου του δημοσιογράφου Γ με θέμα την ενδομητρίωση υπό τον τίτλο «Μάστιγα η ενδομητρίωση». Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων, η φωτογραφία που απεικονίζει την προσφεύγουσα με το ανήλικο τέκνο της ελήφθη εν αγνοία τους, χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεσή τους και χωρίς καν να ενημερωθούν για τη δημοσίευσή και δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα για ένα θέμα σχετικό με την ενδομητρίωση, το οποίο, ωστόσο, κατά τους προσφεύγοντες αδικαιολογήτως συνδέεται με τους απεικονιζόμενους στη φωτογραφία (μητέρα με το ανήλικο τέκνο της). Σύμφωνα με τους προσφεύγοντες, ο συνδυασμός της φωτογραφίας με το εν λόγω ιατρικό θέμα οδηγεί τους αναγνώστες στο συμπέρασμα ότι η απεικονιζόμενη μητέρα/ προσφεύγουσα πάσχει από ενδομητρίωση, με αποτέλεσμα να γίνεται αυτό αντικείμενο συζητήσεως στον ευρύτερο κοινωνικό περίγυρο της. Κατόπιν της αποστολής του υπ' αριθμ. Γ/ΕΞ/1801/10.03.2010 εγγράφου ερωτήματος της Αρχής προς την εφημερίδα για παροχή διευκρινίσεων, η εφημερίδα διευκρίνισε με το υπ' αριθμ. Γ/ΕΙΣ/2480/20.04.2010 έγγραφο ότι η φωτογραφία προέρχεται από φωτογραφικό υλικό αρχείου και ότι η συγκεκριμένη απεικόνιση δεν παραπέμπει στο θέμα του δημοσιεύματος αναφορικά με την ενδομητρίωση. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της εφημερίδας, ο αναγνώστης δεν συνάγει ότι η απεικονιζόμενη μετά του τέκνου της μητέρα σχετίζεται με την πάθηση της ενδομητρίωσης. Το όλο θέμα παρουσιάζεται στο δημοσίευμα ως θέμα ενημερώσεως του συνόλου. Προς επίρρωση των επιχειρημάτων της η εφημερίδα ισχυρίζεται ότι η φωτογραφία δεν έχει ληφθεί σε νοσοκομειακό χώρο ή σε οποιοδήποτε χώρο περιθάλψεως ασθενών και ιατρικής φροντίδας, δεν απεικονίζει δραστηριότητες ή ενέργειες που να σχετίζονται με την αντιμετώπιση ιατρικού προβλήματος και δεν παράγει αίσθηση άγχους ταραχής ή φόβου, σχετιζόμενη με προβλήματα υγείας. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της εφημερίδας, η ίδια η ύπαρξη του παιδιού αποκλείει να έχει αντιμετωπίσει η απεικονιζόμενη μητέρα στο παρελθόν την πάθηση της ενδομητρίωσης. Η εφημερίδα δήλωσε στους προσφεύγοντες ότι η επίμαχη φωτογραφία έχει ήδη διαγραφεί από το αρχείο της εφημερίδας και ότι δεν υπάρχει ανάρτηση του σχετικού άρθρου και της φωτογραφίας σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο.

Με βάση τα προαναφερόμενα, κλήθηκε εξ αναβολής (με το υπ' αρ. πρωτ. ..., από 29.11.2011, έγγραφο της Αρχής) η καταγγελλόμενη εκδοτική εταιρία, που εκδίδει την ανωτέρω εφημερίδα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, όπως νομίμως εκπροσωπείται, σε ακρόαση ενώπιον της Αρχής, την Τρίτη 13/12/2011, οπότε και

εισήχθη προς συζήτηση η ως άνω προσφυγή – καταγγελία. Η καταγγελλόμενη εταιρεία ζήτησε αναβολή της συζήτησεως. Η Αρχή έκανε δεκτό το αίτημά αυτό και ανέβαλε τη συζήτηση της παρούσας υπόθεσης για τη συνεδρίαση της 20/12/2011, ενημερώνοντας παράλληλα τον εκπρόσωπο της καταγγελλόμενης εταιρείας για το ότι η συζήτηση αυτή θα διενεργηθεί χωρίς νέα κλήση.

Κατά τη μετ' αναβολή συζήτηση, η καταγγελλόμενη εταιρεία εκπροσωπήθηκε από τον Ζαχαρία Παπαδόπουλο, ΑΜ ΔΣΑ ..... ο οποίος ανέπτυξε τους σχετικούς ισχυρισμούς της εν λόγω εταιρείας και απάντησε στις ερωτήσεις, που του τέθηκαν λέγοντας ότι δεν είχε να προσθέσει κάτι παραπάνω από το έγγραφο παροχής διευκρινίσεων που υπέβαλε η εφημερίδα στην Αρχή με το υπ' αριθμ. Γ/ΕΙΣ/2480/20.04.2010 έγγραφο της. Η εφημερίδα δεν υπέβαλε υπόμνημα μετά την κλήση της.

Μετά από εξέταση των προαναφερομένων στοιχείων, αφού αναγνώστηκαν τα πρακτικά των συνεδριάσεων της 20/12/2011 και της 10.01.2012, άκουσε την πρόταση του εισηγητή και της βοηθού εισηγητή, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε, Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων της υπόθεσης, αφού άκουσε τον εισηγητή, κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Το δικαίωμα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ενός ατόμου συχνά συγκρούεται με το δικαίωμα του τύπου να ενημερώνει το κοινό (άρθρο 14 παρ. 1 Σ. ελευθερία της έκφρασης, δικαίωμα του πληροφορείν), καθώς και με το, συνταγματικά πλέον στο άρθρο 5Α κατοχυρωμένο, δικαίωμα της πληροφόρησης (δικαίωμα του πληροφορείσθαι), αναγκαίο για την ενεργοποίηση του δικαιώματος συμμετοχής καθενός στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος.

Από το Σύνταγμα δεν προκύπτει in abstracto επικράτηση του ενός δικαιώματος επί του άλλου. Πρέπει, συνεπώς, να γίνεται μία in concreto οριοθέτηση των πεδίων εφαρμογής των συγκρουόμενων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις αρχές της ad hoc στάθμισης των αντιτιθέμενων συμφερόντων και της πρακτικής αρμονίας και αναλογικής εξισορρόπησης, εφαρμόζοντας και την αρχή της αναλογικότητας που κατοχυρώνεται πλέον και συνταγματικά στο άρθρ. 25 παρ. 1 του Συντάγματος, με τέτοιο τρόπο ώστε τα προστατευόμενα αγαθά (ελευθερία της πληροφόρησης,

δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση – άρθρα 14 παρ. 1 και 5Α Σ. – από τη μία πλευρά και δικαίωμα στην προσωπικότητα, στην προστασία του ιδιωτικού βίου και στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό – άρθρα 5 παρ. 1, 9 παρ. 1 β' και 9Α Σ. - από την άλλη) να διατηρήσουν την κανονιστική τους εμβέλεια. Η κρίση αν η συγκεκριμένη επεξεργασία ασκήθηκε νόμιμα ή, αντίθετα, αν παραβιάστηκε κατ' αυτή το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης των θιγόμενων προσώπων και της ιδιωτικής ζωής, υπακούει τόσο στο κριτήριο του κατά πόσο η επεξεργασία αυτή εξυπηρέτησε το συμφέρον της πληροφόρησης της κοινής γνώμης που υπερτερεί στη συγκεκριμένη περίπτωση του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής, όσο και στο κατά πόσο η εξεταζόμενη προσβολή ήταν στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας αναγκαία για την άσκηση του δικαιώματος πληροφόρησης (για τις παραπάνω σκέψεις βλ. ενδεικτικά 24/2005, 25/2005, 26/2005, 17/2008, 135/2011 αποφάσεις της Αρχής).

2. Η Οδηγία 95/46/EK αναφέρεται ρητά στην ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ (βλ. σκέψη 37 του προοιμίου της), το οποίο σύμφωνα με την νομολογία του ΕΔΔΑ κατοχυρώνει και την ελευθερία της δημοσιογραφικής πληροφόρησης. Τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν τις κατάλληλες εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από την προστασία των προσωπικών δεδομένων, προκειμένου τα μέσα ενημέρωσης να επιτελούν το «θεσμικό» τους ρόλο σε μια δημοκρατική κοινωνία, ώστε να συνυπάρχουν, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, αφενός το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και αφετέρου η ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα στην πληροφόρηση. Η εξασφάλιση αυτών των δικαιωμάτων δικαιολογεί παρεκκλίσεις από την προστασία των προσωπικών δεδομένων, αλλά μόνο εντός των ορίων που καθορίζονται από την αρχή της αναλογικότητας (βλ. Γνώμη 1/1997 σχετικά με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της ως άνω Οδηγίας).

3. Στο άρθρο 4 του ν. 2472/1997 τίθενται οι γενικές προϋποθέσεις για τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ των οποίων είναι η αρχή του σκοπού και της αναλογικότητας. Ειδικότερα, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται, και χωρίς τη συγκατάθεση, κατά το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, δηλαδή όταν συντρέχει υπέρτερο έννομο συμφέρον του υπευθύνου της επεξεργασίας ή τρίτου. Ως τέτοιο έννομο συμφέρον νοείται και το δικαίωμα της πληροφόρησης, τόσο του πληροφορείν όσο και του πληροφορείσθαι (άρθρα 14 παρ. 1-2 και 5Α Σ.).

4. Στο άρθρο 2 στοιχ. δ' του Ν. 2472/1997, ορίζεται ως “επεξεργασία” και “η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση”. Το άρθρο 3 παρ. 1 του ίδιου νόμου προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής του, το οποίο καλύπτει την εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και τη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Ακόμα και αν θεωρηθεί η δημοσίευση σε εφημερίδα ως μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (πρβλ. τις υπ' αριθ. 17 και 18/2008 αποφάσεις της Αρχής), εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997, αφού τα αρχεία των εφημερίδων αποτελούν διαρθρωμένα αρχεία με την έννοια του ν. 2472/1997 (πρβλ. Απόφαση 8/2010, Σκεπτ. 6), διότι τα προσωπικά δεδομένα καθίστανται προσιτά με την εφαρμογή συγκεκριμένων κριτηρίων, όπως π.χ. τίτλος, αρίθμηση και ημερομηνία του φύλλου της εφημερίδας (άρθρο 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, όπως ισχύει). Ακολούθως, στο άρθρο 4 τίθενται οι προϋποθέσεις για τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως ενόψει των θεμελιωδών αρχών του σκοπού και της αναλογικότητας.

5. Τέλος, το άρθρο. 16 της Διεθνούς Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1989 και τέθηκε σε ισχύ την 2^η Σεπτεμβρίου 1990, ενώ κυρώθηκε με το Ν. 2101/1992 για την *Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού* (ΦΕΚ Α', 192) και έχει επίσης υπερνομοθετική ισχύ, κατά το άρ. 28 παρ. 1 του Συν/τος, ορίζει ότι: «1. Κανένα παιδί δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυθαίρετης ή παράνομης επέμβασης στην ιδιωτική του ζωή, στην οικογένειά του, στην κατοικία του ή στην αλληλογραφία του, ούτε παράνομων προσβολών της τιμής και της υπόληψής του. 2. Το παιδί δικαιούται να προστατεύεται από το νόμο έναντι τέτοιων επεμβάσεων ή προσβολών».

6. Εν προκειμένω η εφημερίδα Χ, δημοσίευσε τη φωτογραφία της μητέρας μετά του τέκνου της καθήμενη σε παγκάκι κάποιου πάρκου δηλαδή σε ουδέτερο χώρο μη σχετιζόμενο με παροχή υπηρεσιών υγείας και σε στιγμή προσωπικής ανάπαυσης, χωρίς τη συγκατάθεση της μητέρας και τη συναίνεση των γονέων της ανηλίκου χωρίς να συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις αναφορικά με το επιτρεπτό της έλλειψης της προηγούμενης συναίνεσης. Πέραν τούτου με τη δημοσίευση της φωτογραφίας, που δεν συνδέεται με το περιεχόμενο του ρεπορτάζ και δεν συμβάλλει στην ενημέρωση του αναγνωστικού κοινού, θα μπορούσε ενδεχομένως να δημιουργηθεί, στον μέσο αναγνώστη, η εσφαλμένη εντύπωση ότι η

εικονιζόμενη μητέρα πάσχει από την ασθένεια που αφορούσε το δημοσίευμα (ενδομητρίωση). Περαιτέρω, η δημοσίευση δεν δικαιολογείται από λόγους πληροφόρησης του κοινού, η δε φωτογραφία δεν βρίσκεται σε άμεση σχέση με το περιεχόμενο του δημοσιεύματος, στο οποίο χρησιμοποιήθηκε ως επένδυση και με αυτή, πέραν του ότι προσβάλλεται παράνομα το δικαίωμα του ατόμου στην εικόνα του και συνακόλουθα στην προσωπικότητά του (Βλ. για τα την προστασία του δικαιώματος στην εικόνα και την προσβολή της προσωπικότητας ΑΠ 385/2011, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ), διενεργείται επεξεργασία που δεν είναι νόμιμη. Συνεπώς, συντρέχει περίπτωση αθέμιτης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων των εικονιζομένων προσώπων, ανεξαρτήτως αν είναι απλά ή ευαίσθητα, αφού έγινε κατά παράβαση των άρθρων 2, 4 παρ. 1 α, γ και 5 παρ. 1 και 2 ε' ή 7 παρ.2 α, γ Ν. 2472/1997, άρθρου 16 της Διεθνούς Συμβάσεως για τα δικαιώματα του παιδιού, που κυρώθηκε με τον Ν. 2101/1992. Οι προαναφερόμενες διατάξεις, των οποίων η παραβίαση έχει διαπιστωθεί στην κρινόμενη υπόθεση, αποτελούν σαφώς ρυθμίσεις, που αφορούν στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την εφαρμογή των οποίων η Αρχή έχει επιφορτιστεί, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 2472/1997.

Η με τον προαναφερθέντα τρόπο διενεργηθείσα επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των ανωτέρω προσώπων, ανεξαρτήτως του χαρακτήρα τους ως απλών ή ευαίσθητων, δικαιολογεί, κατ' άρθρο 21 του ίδιου νόμου, που ορίζει ότι η Αρχή επιβάλλει στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή στους τυχόν εκπροσώπους τους τις από τη διάταξη αυτή προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις για παράβαση των υποχρεώσεών τους, που απορρέουν από το νόμο αυτό και από κάθε άλλη ρύθμιση, που αφορά στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την επιβολή πρόστιμου στην καθής η προσφυγή εταιρία (21 παρ, 1β του νόμου), που εκδίδει την εφημερίδα, το ύψος του οποίου, ενόψει της βαρύτητας της παράβασης, όπως αυτή εξειδικεύθηκε ανωτέρω, πρέπει να καθορισθεί, κατά πλειοψηφία, στο ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) €, το οποίο είναι ανάλογο, αφενός, με τη βαρύτητα των παραβάσεων αυτών – δεδομένου ότι αυτές αφορούν και υποκείμενο ανήλικο, κατά το χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών – και, αφετέρου, με την οικονομική κατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας. Ένα μέλος είχε τη γνώμη ότι έπρεπε να επιβληθεί πρόστιμο χιλίων πεντακοσίων (1.500) €. Επίσης συντρέχει περίπτωση μη δημοσίευσης της φωτογραφίας στο μέλλον για οποιοδήποτε λόγο και καταστροφής της (αρ. 21 παρ. 1 ε' του ίδιου νόμου), κύρωση η

οποία και επιβάλλεται, διότι, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο, δεν βεβαιώθηκε η βασιμότητα του ισχυρισμού της καθής η προσφυγή ότι, αυτοβούλως, προέβη σε καταστροφή της φωτογραφίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

1) Αποφαίνεται ότι η κρινόμενη δημοσίευση στα αναφερόμενα στο ιστορικό φύλλα εφημερίδας Χ, ιδιοκτησίας της εκδοτικής εταιρείας Ψ, της επίμαχης φωτογραφίας, που αφορά ως υποκείμενο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα την προσφεύγουσα και το ανήλικο θήλυ τέκνο αυτής και του προσφεύγοντος συζύγου της, αντιβαίνει στις επιταγές των διατάξεων, που αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης και με την εφαρμογή των οποίων έχει επιφορτιστεί η Αρχή. Επομένως, είναι παράνομη η κρινόμενη επεξεργασία αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και η σύσταση και λειτουργία του σχετικού αρχείου.

2) Επιβάλλει στην εκδοτική εταιρεία Ψ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για τις κατά τα ανωτέρω διαπιστωθείσες παραβιάσεις των προαναφερομένων διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, κατά πλειοψηφία, πρόστιμο ποσού τριών χιλιάδων (3.000) Ευρώ.

3) Διατάσσει τη διαγραφή των επίμαχων δεδομένων από το αρχείο της εφημερίδας με την έννοια καταστροφής της φωτογραφίας και της απαγόρευσης της αναδημοσίευσης των από 27 και 28/12/2008 φύλλων της, ειδικώς και μόνο με το περιεχόμενο αυτό των σελ . 27, 28 και 42, αντίστοιχα.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου